

ВІДГУК

офіційного опонента — кандидата юридичних наук, старшого наукового співробітника Маркова В'ячеслава Валерійовича — на дисертацію Золотої Лесі Володимирівни «Адміністративно-правова охорона права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 — адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми. Протягом останніх двох десятиліть Україна перебуває у фазі активних соціально-економічних, політичних та світоглядних трансформацій, спрямованих на формування ефективного державного механізму та якісно нового соціального середовища. Поглиблення процесів глобалізації, загальносвітової та регіональної інтеграції спричиняє підвищення ролі міжнародних стандартів у різних сферах суспільного життя, в тому числі у сфері охорони й захисту прав і свобод людини та громадянина, боротьби з правопорушеннями, забезпечення стабільного правопорядку. Сьогодні, під час суттєвого зростання кількості правопорушень, у тому числі у сфері інтелектуальної власності, стає актуальним питання як правового забезпечення протидії правопорушенням у вказаній сфері, так і вживання адекватних заходів протидії означеним правопорушенням.

Сучасний процес державотворення в Україні зумовлює живий інтерес до широкого кола питань, пов'язаних із здійсненням цілеспрямованої діяльності різних соціальних суб'єктів щодо зміцнення законності і правопорядку в країні, створення, забезпечення та охорони прав та свобод людини і громадянина, закріплених конституцією.

Правове регулювання адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності, удосконалення правових норм, що регламентують попередження правопорушень у сфері інтелектуальної власності, зростання ролі органів державної влади, що діють у цій сфері, їх взаємодія з іншими правоохоронними органами вимагає ґрунтовних

наукових досліджень. Саме тому дисертація Золотої Л.В. є актуальною і своєчасною, оскільки вона присвячена теоретичному осмисленню адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні.

Про актуальність дослідження свідчить також його відповідність Концепції реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 червня 2016 р. № 402-р, Стратегії розвитку наукових досліджень Національної академії правових наук України на 2016–2020 роки, затвердженої постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 3 березня 2016 р., Пріоритетним напрямом наукових досліджень Університету сучасних знань на 2017–2022 рр. (протокол Вченої ради Університету сучасних знань № 3 від 08.12.2016).

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Надане на рецензування дисертаційне дослідження є першою фундаментальною та комплексною роботою, присвяченою визначенню сутності та особливостей адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності, а також виробленню пропозицій щодо її покращення. Високий ступінь обґрунтованості результатів дослідження зумовлений досить раціональною та внутрішньо узгодженою структурою дисертаційної роботи. Здобувач використав численні наукові праці фахівців у галузі філософії, загальної теорії держави і права, теорії управління, адміністративного права, інших галузевих правових наук. Нормативною основою дисертації є Конституція України, міжнародні нормативно-правові акти, ратифіковані у встановленому законом порядку, чинні законодавчі та підзаконні нормативно-правові акти, що закріплюють адміністративно-правові засади охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності. Інформаційною та емпіричною базою дослідження є узагальнення практики охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової

діяльності, довідкові видання, статистичні матеріали.

Мета дисертаційного дослідження і сформульовані відповідно до неї задачі дозволили дисертанту визначити зміст та особливості адміністративно-правової охорони права інтелектуально власності в сфері наукової діяльності, а також шляхи її удосконалення. **Мета дисертаційного дослідження** полягає в тому, щоб на підставі узагальнення наукових праць учених, аналізу чинного законодавства та практики його реалізації визначити сутність та особливості адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності та окреслити напрямки вдосконалення відповідного адміністративного законодавства.

Об'єкт та предмет дослідження сформульовані вдало і відповідають вимогам МОН України.

Методологічну основу дисертації становить сукупність загальнонаукових і спеціальних методів та прийомів наукового пізнання, серед яких: загальнонаукові (аналізу, узагальнення) та спеціально-юридичні (формально-логічний, порівняльно-правовий, системно-структурний).

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є однією з перших спроб комплексно, на підставі узагальнення наукових праць учених, аналізу чинного законодавства та практики його реалізації визначити сутність та особливості адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні та окреслити напрямки її вдосконалення. У результаті проведеного дослідження сформульовано низку нових наукових теоретичних і практичних висновків та положень, запропонованих особисто здобувачем.

Зміст дисертації в цілому характеризується досить високим теоретичним і науково-методологічним рівнем вирішення поставлених завдань. Чітко виражений теоретичний підхід, зокрема, вдало розроблені дефініції, класифікації і критерії дозволили автору аргументовано визначити власну позицію щодо багатьох дискусійних проблем адміністративно-

правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності.

На особливу увагу заслуговують такі результати дослідження:

- з'ясовані здобувачем особливості права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності як об'єкта адміністративно-правової охорони, до яких віднесено наступні: 1) охорона та захист такого права реалізується за допомогою адміністративних, а не цивільно-правових способів; 2) в основі охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності лежать адміністративні методи і засоби управління такою охороною; 3) режим охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності встановлюється не цивільним, а адміністративним законодавством; 4) стан дотримання права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності залежить від ефективності діяльності органів державної влади, одним із основних завдань яких є охорона такого права (с. 42);

- встановлені заходи адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності, до яких віднесено наступні: 1) розроблення та прийняття нормативно-правових актів, які регулюють питання охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності; 2) формування та проведення державної політики, що стосується охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності; 3) впровадження державних програм щодо охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності; 4) здійснення Міністерством економічного розвитку і торгівлі України державної реєстрації прав автора на результати наукової діяльності (твори науки) за його заявкою, а також реєстрації договорів, які стосуються права автора на наукові результати, та ведення відповідного реєстру; 5) здійснення державного та громадського контролю за дотриманням національного законодавства, яке регулює питання інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності; 6) заборона будь-якої діяльності фізичних та юридичних

осіб, яка створює загрозу порушення прав інтелектуальної власності на результати наукової діяльності (с. 48-49);

- висновок здобувача про те, що під правовим регулюванням адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності слід розуміти правовий вплив норм адміністративного права на суспільні відносини, які виникають в процесі реалізації суб'єктами управління адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності, основна мета якого полягає у забезпеченні законних інтересів та прав суб'єктів права інтелектуальної діяльності у сфері наукової діяльності (с. 55);

- визначені дисертантом особливості правового регулювання охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності (с. 73);

- запропоноване здобувачем визначення механізму адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності як системи адміністративно-правових засобів, за допомогою яких здійснюється правовий вплив на суспільні відносини, які виникають в процесі реалізації суб'єктами права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності, з метою підтримання стабільної ситуації у сфері забезпечення права інтелектуальної власності на наукові результати, виявлення та відновлення порушених немайнових та майнових прав суб'єктів права інтелектуальної власності на результати наукової діяльності та подолання негативних наслідків, притягнення винних осіб до адміністративної відповідальності за порушення права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності (с. 84-85);

- з'ясовану дисертантом систему суб'єктів адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні (с. 100-101);

- визначення форми адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні як зовнішнього вираження діяльності суб'єктів адміністративно-правової

охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності, що полягає у реалізації ними конкретних дій та вжитті конкретних заходів щодо запобігання порушенням права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності, створення належних умов його реалізації, застосування відповідних захисних механізмів у разі порушення права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності з метою його відновлення (с. 119);

- обґрунтовані здобувачем пріоритетні напрями удосконалення адміністративного законодавства, яке регулює охорону права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні, до яких віднесено наступні:

- 1) адаптація та гармонізація національного законодавства, яке регулює питання правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності, до норм і стандартів міжнародного права;
- 2) систематизація чинного законодавства у сфері правової охорони права інтелектуальної власності шляхом прийняття комплексного кодифікованого нормативно-правового акта — Кодексу інтелектуальної власності (з метою уникнення дублювань норм паралельно з прийняттям кодексу необхідно внести численні зміни у Цивільний кодекс України, закони України у досліджуваній сфері шляхом прийняття відповідного Закону України «Про несення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України у сфері інтелектуальної власності»);
- 3) урегулювання питання правової охорони права інтелектуальної власності на наукові відкриття шляхом визначення окремого розділу у Кодексі інтелектуальної власності;
- 4) більш детальне врегулювання питання правової охорони права інтелектуальної власності на результати наукової діяльності шляхом визначення окремого розділу у Кодексі інтелектуальної власності;
- 5) визначення у Кодексі інтелектуальної власності положень, які визначатимуть Національну систему охорони інтелектуальної власності в Україні;
- 6) у найкоротші строки ліквідувати створену нещодавно Державну організацію «Національний офіс інтелектуальної власності» та розробити та прийняти Положення про створення Національного органу інтелектуальної власності відповідно до

положень Концепції реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні; 7) у найкоротші строки прийняття відповідного нормативно-правового акту про реорганізацію Державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності»; 8) підвищення рівня адміністративної відповідальності за порушення прав інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності (с. 169-170).

У дисертації сформульовано й інші цікаві та корисні положення та висновки.

Спірні та дискусійні положення. Зауваження до дисертації.

Однак, як і при дослідженні будь-якої складної і нової теоретичної проблеми, в зазначеному дисертаційному дослідженні міститься чимало спірних, неузгоджених і не зовсім обґрунтованих положень, які можуть стати підґрунтям наукової дискусії і напрямами подальшої розробки даної проблеми. Зокрема:

1. Запропонований добувачем перелік елементів механізму адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності (с. 88) доцільно доповнити таким елементом як організаційні засади адміністративно-правової охорони.

2. Визначений здобувачем перелік форм адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні (с. 121) доцільно доповнити формами відповідальності, що включають в себе встановлення заборон на переміщення певних товарів, припинення дій, застосування інших заходів примусу.

3. Вказуючи на те, що чинним законодавством до адміністративних порушень віднесено дуже мало порушень прав інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності та не враховано положень спеціальних законодавчих актів у зазначеній сфері (с. 145), здобувачеві варто було б вказати, які саме склади адміністративних правопорушень у досліджуваній сфері доцільно закріпити в Кодексі України про адміністративні правопорушення, а також вид та розмір відповідальності за їх учинення.

4. Визначені здобувачем методи адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності, до яких віднесено метод субординації, метод координації, метод контролю, метод встановлення нормативів (стандартизації), дозвільно-реєстраційний метод (с. 150-151), доцільно доповнити такими методами, як переконання та примус.

5. Досліджуючи напрямки удосконалення адміністративного законодавства, яке регулює охорону права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні (с. 153- 170), здобувачеві варто було б проаналізувати зарубіжний досвід у досліджуваній сфері та на його основі виробити пропозиції щодо вдосконалення національного законодавства.

Висловлені зауваження носять характер побажань та не можуть суттєво вплинути на загальну високу наукову цінність рецензованої роботи та позитивну оцінку проведеного автором дослідження.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в тому, що вони можуть бути використані у: науково-дослідній роботі; правотворчості; навчальному процесі та практичній діяльності, що підтверджується відповідними актами впровадження.

Повнота висвітлення результатів дослідження. Основні результати дисертаційного дослідження викладено в семи статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях України та наукових періодичних виданнях інших держав, та п'яти тезах наукових повідомлень на науково-практичних конференціях, що свідчить про ретельну роботу, проведenu дисертантом в процесі наукового дослідження та його апробації.

Оцінка оформлення дисертації та змісту автореферату. Автореферат дисертації відповідає її змісту та повністю відображає основні положення і результати дослідження. Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до встановлених вимог.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК

Дисертаційне дослідження «Адміністративно-правова охорона права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності в Україні» є

завершеною працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують конкретне наукове завдання — удосконалення адміністративно-правових засад охорони права інтелектуальної власності у сфері наукової діяльності. Виходячи із зазначеного, слід вказати, що дисертаційне дослідження повністю відповідає науковій спеціальності 12.00.07 та вимогам Порядку присудження наукових ступенів, а його автор — Золота Леся Володимирівна — заслуговує присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 — адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:
Декан факультету № 4
Харківського національного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник

В. В. Марков

